

Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій
Кафедра авіаційної психології
Освітньо-професійна програма «Психологія бізнесу» другого (магістерського) рівня вищої освіти

Силабус навчальної дисципліни

Назва дисципліни	ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В БІЗНЕСІ
Викладач	Помиткіна Любов Віталіївна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології
Профайл викладача	http://www.lib.nau.edu.ua/naukpraci/teacher.php?id=10616
Контактний телефон	406-71-16; 099-138-47-38
E-mail:	LyubVit@bigmir.net
Сторінка дисципліни	
Консультації	Очні консультації: (за попередньою домовленістю) Понеділок, Четвер з 15.00 до 17.00 Онлайн: (за попередньою домовленістю) по Viber (+38099-138-47-38) у робочі дні: з 9.30 до 17.30.

1. Анотація до дисципліни

Дисципліна спрямована на підготовку магістрів до вивчення основних понять, структури і логіки розвитку у нашій країні та за кордоном психології бізнесу як нового напрямку, специфіки прикладних досліджень у бізнесі. Психологія бізнесу – це сучасна галузь психологічної науки і практики, яка вивчає бізнес як цілісне багатопланове явище і спрямована на розробку практичних рекомендацій щодо інтеграції інтересів бізнесу і суспільства, підвищенню ефективності бізнес-діяльності, оптимізації взаємодії представників бізнесу і усіх зацікавлених сторін, а також надання психологічної допомоги суб'єктам бізнесу.

2. Мета і завдання дисципліни

Метою дисципліни є формування компетенцій психологічної діяльності особистості у сфері бізнесу.

Завданнями вивчення дисципліни «Психологічні технології в бізнесі» є:

- вивчення структури, механізмів, об'єктивних закономірностей функціонування й розвитку психічних явищ (процесів, станів, рис особистості) у сфері бізнесу;
- оволодіння вміннями організовувати й проводити психологічні дослідження у різних напрямках підприємницької діяльності;
- засвоєння технологій та методик психологічної допомоги суб'єктам у підприємництві.

3. Формат дисципліни

Змішане навчання (що передбачає поєднання традиційних форм аудиторного навчання з елементами електронного навчання, в якому використовуються спеціальні інформаційні технології, такі як комп'ютерна графіка, аудіо та відео, інтерактивні елементи, онлайн консультування тощо).

Під час сесії формат очний (*offline / Face to face*), у міжсесійний період – дистанційний (*online*).

4. Результати навчання

У результаті вивчення курсу студент повинен:

знати:

- визначення потенційно актуальних аспектів підприємницької діяльності як об'єктів психологічної допомоги;
- обрання методів та методик психологічного дослідження у відповідності до обраного напрямку;
- техніку створення моделі психологічної допомоги бізнесменам за обраним напрямом психологічних технологій;
- як формулювати висновки, розробляти корекційні, тренінгові психологічні заходи в бізнес організаціях.

вміти:

- користуватися різними видами джерел літератури;
- систематизувати учбовий та науковий матеріал;
- аналізувати, логічно викладати думку, робити висновки та узагальнення, володіти засобами і методами дослідження психологічних проблем у бізнесі; володіти психодіагностичними техніками (технологіями);
- ефективно застосовувати отримані ними теоретичні знання з курсу при розв'язанні складних бізнес завдань, **а саме:**
- застосовувати терміни, їх визначення, основні положення теорії, загальні особливості бізнесу як особливого напрямку психологічного пізнання;
- самостійно спрямовувати психотерапевтичну роботу відповідно до проблем особистості клієнта-бізнесмена;
- самостійно застосовувати психологічні знання для успішного ведення бізнесу, бізнестренінгів, консультування;
- володіти спеціальними методами діагностичного дослідження особистості у специфічних соціально-психологічних процесах у бізнесі;
- володіти спеціальними методами психологічного аналізу, які використовуються під час психологічної допомоги бізнесменам

набути соціальних навичок (soft-skills):

– здійснювати педагогічну комунікацію на засадах студентоцентрованого підходу, ефективно пояснювати і презентувати навчальний матеріал, взаємодіяти в проєктній діяльності.

– проявляти автономність і відповідальність у розробленні навчально-методичного забезпечення дисциплін, в управлінні навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

5. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	6
самостійна робота	108

6. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Спеціальність	Кількість кредитів/годин	Кількість змістових модулів	Вид підсумкового контролю	Нормативна/вибіркова
2019	1	2	053 «Психологія»	120/4,0	1	Диференційований залік	нормативна

7. Пререквізити

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Психологічні технології в бізнесі» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: Психодіагностика, Психологічна практика, Психологічна служба, Психологія тренінгової діяльності.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт.

9. Політики дисципліни

При організації освітнього процесу в Національному авіаційному університеті студенти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до:

1. [Положення про організацію освітнього процесу в Національному авіаційному університеті](https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/4/organizosvpro.pdf)

<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2019/4/organizosvpro.pdf>

2. Політика НАУв сфері якості

<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2018/12/Polituka%20v%20sferi.pdf>

3. Освітньо-професійна програма «Психологія бізнесу»

<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/ects/informatsiya-po-programah/bakalavr-aki/fakultet-lingvistiki-ta-sotsialnih-komunikatsiy/psihologiya-biznesu-2.html>

https://nau.edu.ua/download/Quality%20Assurance_ukr/EKTS/OPP_2019/FLSK_GMI/15_053_mag.pdf

4. Положення про навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни

<https://nau.edu.ua/site/variables/news/2017/10/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%20%D0%9D%D0%9C%D0%9A%20%D0%B2%D1%80%D0%B0%D1%85%D0%B7%D1%96%20%D0%B7%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BC%D0%B8.pdf>

5. Положення про Навчально-науковий інститут інноваційних освітніх технологій

<http://iiot.nau.edu.ua/images/docs/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%9D%D0%9D%D0%86%D0%86%D0%9E%D0%A2.pdf>

6. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату

<https://nau.edu.ua/ua/menu/quality/sistema-menedzhmentu-yakosti-nau/dokumentatsiya-sistemi-menedzhmentu-yakosti-universitetu/>

7. Положення про інституційний репозитарій (електронний архів) Національного авіаційного університету

<http://er.nau.edu.ua/handle/NAU/9180>

8. Методичні рекомендації щодо вільного вибору студентами навчальних дисциплін

https://nau.edu.ua/site/variables/docs/docsmenu/uchebnyy%20process/polojennya/Vilnyi_vybir_dustsyplin.pdf

9. Кафедра авіаційної психології

http://gmi.nau.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=17&Itemid=55

10. Навчально-методична карта дисципліни

Тиждень, дата, години	Тема, основні питання <i>(розкривають зміст і є орієнтирами для підготовки до модульного і підсумкового контролю)</i>	Форма діяльності (заняття) / формат	Матеріали	Література, інформаційні ресурси	Завдання, години	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль І. ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ В БІЗНЕСІ							
За розкладом заочного відділення	Тема 1. Психологічні основи діяльності людини в бізнесі. Бізнес як соціокультурний інститут: історія розвитку. Бізнес як соціальна та юридична система. Основні психологічні технології в бізнесі Місце та роль психології в сучасному бізнес світі. Предмет, об'єкт, завдання та специфіка психології бізнесу. Бізнес як соціокультурний інститут: історія розвитку. Бізнес як соціальна та юридична система. Основні психологічні технології в бізнесі.	Лекція / Face to face Практичне заняття / Face to face	Презентація, навчально- методичне забезпечення	Інтернет- ресурси	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	Табл. 3.1-3.3	Підготуватися до практичних занять
За розкладом заочного відділення	Тема 2. Соціальна психологія бізнесу Соціальна психологія бізнесу: конкурентність і конкуренція, стосунки та управління. Психологічні основи етики в бізнесі. Принципи економічної доцільності.	Лекція / Face to face Практичне заняття / Face to face	Презентація, навчально- методичне забезпечення	Інтернет- ресурси , літ. 14, 15, 16	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	Табл. 3.1-3.3	Самостійну роботу виконати й здати за 1 день до заліку
За розкладом заочного відділення	Тема 3. Психологія діяльності бізнесмена. Психологія особистості бізнесмена – основні ПВЯ. Цілепокладання та маркетингове мислення. Методи вивчення особистості бізнесмена. Соціальні ролі в бізнесі.	Лекція / Face to face Практичне заняття / Face to face	Презентація, навчально- методичне забезпечення	Інтернет- Ресурси 1, 3, 11, 19 в інтернеті	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	Табл. 3.1-3.3	Самостійну роботу виконати й здати за 1 день до заліку

	Бізнес як соціокультурний інститут: історія розвитку						
За розкладом заочного відділення	Тема 4. Гроші як соціальне явище – проблеми цінності, обміну, грошової культури. Психологія грошей як предмет дослідження. Підприємницькі проблеми у відношенні до грошей.	Лекція / Face to face Практичне заняття / Face to face	Презентація, навчально-методичне забезпечення	Інтернет-Ресурси Літ. 6, 9, 12	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	Табл. 3.1-3.3	Контрольну роботу здати на кафедру за 1 тиждень до початку сесії
За розкладом заочного відділення	Тема 5. Психологія прийняття рішень в підприємницькій діяльності: стратегічні й тактичні рішення, особливості ризику. Особливості мотивації досягнень, види мотивації, задоволеність працею.	Лекція / Face to face Практичне заняття / Face to face	Презентація, навчально-методичне забезпечення	Інтернет-Ресурси Літ. 2, 7, 8 4, 16, 18	Самостійно опрацювати теоретичний матеріал	Табл. 3.1-3.3	Самостійну роботу виконати й здати за 1 день до заліку
	Змістовий контроль № 1	Контрольні питання	Контрольні питання		Виконати: відповіді на питання	100	

11. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів за виконання окремих видів навчальної роботи, який відображено у табл. 3.1 відповідає реальним можливостям викладача за робочою навчальною програмою дисципліни та відображають методику його роботи зі студентами, а також зумовлений переважаючою питомою вагою в оцінці знань студента екзаменаційного завдання, під час якого він повинен продемонструвати результати опанування навчального матеріалу, а також відсутністю можливості достатнього поточного оцінювання знань студента під час лекційних та практичних занять.

Таблиця 3.1

Оцінювання окремих видів навчальної роботи в балах

1-2 семестр		
Модуль №1		
<i>Вид навчальної роботи</i>	<i>Макс. кількість балів</i>	<i>Мах кількість</i>
Відповідь на семінарському занятті (з урахуванням виконання завдань, отриманих під час настановної сесії)	6	
Виконання експрес - завдання під час практичного заняття	6	
Виконання та захист контрольної роботи (домашньої)	28	
Усього за модулем №1	40	
Семестровий залік		60
Усього за 1-2 семестр		100

Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав за нього позитивну оцінку за національною шкалою відповідно до табл. 3.2, табл.3.3

Таблиця 3.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи у балах оцінкам за національною шкалою

Відповідь на семінарському занятті	Виконання експрес завд. під час практич. занять	Виконання та захист контрольної роботи	Оцінка за національною шкалою
6	6	25-28	Відмінно
5	5	21-24	Добре
4	4	17-20	Задовільно

менше 4	менше 4	менше 17	Незадовільно
---------	---------	----------	--------------

Таблиця 3.3

Відповідність рейтингових оцінок за виконання та захист контрольної роботи у балах оцінкам за національною шкалою

Захист контрольної роботи	Розкриття змісту	Укладання бібліографії	Оцінка за національною шкалою
11-12	9-10	6	Відмінно
9-10	8	5	Добре
7-8	6-7	4	Задовільно
менше 7	менше 6	менше 4	Незадовільно

3.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку у балах, які перераховуються в оцінку за національною шкалою (табл. 3.4). Визначення поточних модульних рейтингових оцінок за національною шкалою здійснюється відповідно табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Відповідність поточних модульних рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою

Оцінка у балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
36-40	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
33-35	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з

			кількома помилками
30-32		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
27-29	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
24-26		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
1-23	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)

Таблиця 3.5

Відповідність екзаменаційних рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
54-60	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
49-53		B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
45-48	Добре	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
40-44		D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
36-39	Задовільно	E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
1-35		FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)

Підсумкова семестрова рейтингова оцінка (табл.1.6) заноситься до залікової книжки, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

Таблиця 3.6

Відповідність підсумкових семестрових рейтингових оцінок у балах оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82 – 89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75 – 81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67 – 74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60 – 66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35 – 59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1 – 34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

12. Рекомендована література

Базова:

1. Акперов И.Г., Масликова Ж.В. Психология предпринимательства: Учебное пособие. – М.: Изд-во «Финансы и статистика», 2003. – 425 с.
2. Ванганди Артур. Творческий подход к решению проблем. – М.: Изд-во «Попурри», 2013. – 224 с.
3. Возьмитель А.А. Способы бизнеса и способы жизни российских предпринимателей. – М.: ИС РАН, 1997. – 253 с.
4. Гаудж Питер. Исследование мотивации персонала. – М.: Изд-во «Баланс Бизнес Букс. – 2008. – 272 с.

5. Дейнека О.С. Экономическая психология: Учеб. пособие. – СПб.: Издво С.-Петербургского ун-та, 2000. – 160 с.
6. Дейнеко О.С. Отношение к деньгам у предпринимателей малого бизнеса. – СПб.: Институт психологии РАН, 2008. – 344 с.
7. Психология бизнеса. Теория и практика: учебник для магистров / под общ. ред. Н. Л. Ивановой, В. А. Штроо, Н. В. Антоновой. – М. : Издательство Юрайт, 2014. – 509 с.
8. Емельянов Е.Н., Поварницына С.Е. Психология бизнеса. – М.: Институт психологии РАН, 2005. – 511 с.
9. Змеев С. Метапсихология денег. Пинцип миллионера. – Издательство «Питер», 2017. – 110 с.
10. Карнаух И.И., Танаев В.М. Практическая психология управления. – М.: АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2004. – 304 с.
11. Карнаух И.И. Радуга характеров. Психотипы в бизнесе и любви. – 2013. – 290 с. Режим доступа: http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=6298943
12. Карташова Е. Про деньги, которые не у всех есть. – СПб.: Питер, 2018. – 192 с. – Серия «Сам себе психолог».
13. Креггер Отто, Тьюсон Джанет. Типы людей и бизнес. – М.: Астрель, 2006. – 464 с.
14. Лалу Фредерик. Открывая организации будущего. – М.: ООО «Манн, Иванов и Фербер», 2016. – 88 с.
15. Мансуров Р.Е. Технологии маркетинга. Практикум. – Изд-во «ИнфраИнженерия», 2017. – 180 с.
16. Мансуров Р. HR-брендинг. Как повысить эффективность персонала. – СПб.: БХВ-Петербург, 2011. – 224 с.
17. Психология предпринимательской деятельности / под ред. Бодрова В.А.М., ИП РАН, 1995. – 155 с.
18. Чалдини Роберт. Психология влияния. Убеждай. Воздействуй. Защищайся. – Изд-во Питер, 2009. – 76 с.
19. Чирикова А.Е. Лидеры российского предпринимательства: Менталитет, смыслы, ценности. – М.: ИС РАН, 1997. – 201 с.
20. Ягер Д. Деловой этикет: Как выжить и преуспеть в мире бизнеса. – М.: АОЗТ «Джон Уайли энд санз», 1994. – 284.
21. Ямагучи Тадао. Путь торговли. Большая книга. – М.: Альпина бизнес Букс, 2015. – 28 с

Додаткова література

22. Ассаджолли Р. Психосинтез: Пер. с англ. – К.: Ваклер, 1997. – 320 с.
23. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: Навчальний посібник для студентів старших курсів психологічних факультетів та відділень університетів. – Х.: Фоліо, 1996. – 237 с.
24. Карнеги Д. Как перестать беспокоиться и начать жить. – М.: Прогресс, 2006. – 105 с.
25. Кийосаки Р.Т. Богатый папа, Бедный папа / Р. Т. Кийосаки /. – Изд-во «Попурри», 2011. – 22 с.
26. Хилл Наполеон. Закон успеха. – СПб.: Изд-во «Попурри», 2009. – 752 с.
27. Экман Пол. Психология лжи. Обмани меня, если сможешь. – 2014. – 304 с.